

PLA DE SOSTENIBILITAT 2023-2024

**IES TORRE DEL REI
(ORPESA)**

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ
2. SOSTENIBILITAT DE RECURSOS
3. EFICIÈNCIA ENERGÈTICA
4. TRACTAMENT DE RESIDUS
5. MOBILITAT SOSTENIBLE
6. NATURALITZACIÓ DEL CENTRE EDUCATIU
7. ACTIVITATS DE CONSCIENCIACIÓ SOBRE SOSTENIBILITAT
8. COMISSIÓ AMBIENTAL
9. INDICADORS D'ÈXIT
10. PROPOSTE MILLORA CURS 2023-2024

ANNEX 1: Decàleg bones pràctiques en sostenibilitat

ANNEX 2: Elecció ecodelegats/des

1. INTRODUCCIÓ

Durant els cursos 2018-2019, 2019-2020 i 2020-2021 el CEIP Dean Martí, el CEIP La Mediterrània i l'IES Torre del Rei hem dut a terme el Projecte d'Investigació i Innovació Educativa «Ecoeducació als nostres centres. Orpesa Verda» de modalitat agrupada. Aquest PIIE ha suposat, per als tres centres educatius, una transformació en consonància a les noves demandes socials vers la sostenibilitat i una inflexió en la pràctica educativa, ja que era la primera vegada que els centres públics d'Orpesa units duen a terme un projecte d'aquestes característiques. En definitiva, ha resultat una experiència molt enriquidora i gratificant, tant per al professorat implicat com per a l'alumnat, que ha gaudit de propostes educatives on la seua participació ha sigut més activa i competencial, amb tot el que això implica de bo en els processos d'ensenyament-aprenentatge.

Per altra banda, la nova llei educativa LOMLOE (Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación) que va entrar en vigor el curs 22-23, indica en el seu preàmbul: «En cuarto lugar, reconoce la importancia de atender al desarrollo sostenible de acuerdo con lo establecido en la Agenda 2030. Así, la educación para el desarrollo sostenible y la ciudadanía mundial ha de incardinarse en los planes y programas educativos de la totalidad de la enseñanza obligatoria, incorporando los conocimientos, capacidades, valores y actitudes que necesitan todas las personas para vivir una vida fructífera, adoptar decisiones fundamentadas y asumir un papel activo –tanto en el ámbito local como mundial– a la hora de afrontar y resolver los problemas comunes a todos los ciudadanos del mundo. La educación para el desarrollo sostenible y para la ciudadanía mundial incluye la educación para la paz y los derechos humanos, la comprensión internacional y la educación intercultural, así como la educación para la transición ecológica, sin descuidar la acción local, imprescindibles para abordar la emergencia climática, de modo que el alumnado conozca qué consecuencias tienen nuestras acciones diarias en el planeta y generar, por consiguiente, empatía hacia su entorno natural y social»; en l'article únic afegeix l'apartat: «r) La educación para la transición ecológica con criterios de justicia social como contribución a la sostenibilidad ambiental, social y económica.»; es modifica la redacció de la lletra e) del apartat 1 i el apartat 2 de l'article 2 «e) La formación para la paz, el respeto a los derechos humanos, la vida en común, la cohesión social, la cooperación y solidaridad entre los pueblos así como la adquisición de valores que propicien el respeto hacia los seres vivos y los derechos de los animales y el medio ambiente, en particular al valor de los espacios forestales y el desarrollo sostenible» i en la disposició adicional sexta «Educación para el desarrollo sostenible y para la ciudadanía mundial. Tal como se establece en el cuarto Objetivo de Desarrollo Sostenible y de la Agenda 2030, la educación para el desarrollo sostenible y para la ciudadanía mundial se tendrá en cuenta en los procesos de formación del profesorado y en el acceso a la función docente. De acuerdo con lo anterior, para el año 2022 los conocimientos, habilidades y actitudes relativos a la educación para el desarrollo sostenible y para la ciudadanía mundial habrán sido incorporados al sistema de acceso a la función docente. Asimismo, en 2025 todo el personal docente deberá haber recibido cualificación en las metas establecidas en la Agenda 2030.»

Així, seguint les indicacions de la LOMLOE i a partir de totes les accions i activitats acomplides durant els darrers cursos, l'IES Torre del Rei va redactar un esborrany del Pla

de Sostenibilitat en el curs 2022-2023 que es presenta en aquest document i que s'implementarà al curs 2023-2024 seguint el treball iniciat amb el PIIE «Ecoeducació als nostres centres. Orpesa Verda».

2. SOSTENIBILITAT DE RECURSOS

La reducció de residus i l'optimització d'aquests han sigut dues de les principals accions que s'han dut a terme els últims anys al nostre centre i que es continuaran aquest curs:

- **Reducció de les fotocòpies** de documentació i informació de l'IES **per al professorat**, puix els documents se n'han pujat a AULES DOCENT de manera digital per a la seua consulta.
- **Reducció de les fotocòpies per a l'alumnat** (actes de reunions, activitats...), puix els documents se n'han pujat a AULES de manera digital per a la seua consulta i/o realització.
- Utilització de **paper reciclat** en els fulls, paper de seca mà dels WC i les bobines de paper de neteja.
- Ús de **gots paper i de paletes de pasta de panís biodegradable** a la cafeteria de la sala del professorat.
- L'AMPA de l'IES Torre del Rei va entregar el curs 21-22 a tot l'alumnat una **ampolla d'aigua reutilitzable** perquè l'alumnat la utilitze al centre reemplant-la a les fonts del pati si escau. Es proposa entregar a l'alumnat nou de 1ESO i al nouvingut d'altres cursos.
- L'Ajuntament d'Orpesa va instal·lar una font d'**aigua filtrada per al professorat** de l'IES i de l'EPA. Gràcies a aquesta s'ha retirat el dispensador de bidons d'aigua de la sala de professorat, el qual canviava una empresa periòdicament i, per tant, s'ha reduït l'empremta de carboni dels desplaçaments d'aquesta empresa. El professorat i el PAS utilitza la font amb les seues ampolles reutilitzables personals.
- **Utilització de materials reciclats** per a la decoració de Nadal, per fer jocs, murals, maquetes, projectes, etc. en lloc de comprar material nou.
- **Esmorzars saludables i sostenibles:** els ecodelegats i ecodelegades i l'alumnat de l'optativa Fem un IES Sostenible, anualment, fan campanyes de sensibilització a l'alumnat i professorat i se difonen en les tutories.
- Seguint les instruccions d'inici de curs, el nostre IES ha **allargat la vida útil dels llibres** de text i/o materials curriculars didàctics que estan en bon estat, amb la finalitat de racionalitzar la despesa pública, atenent criteris de corresponsabilitat i sostenibilitat. Aquest apartat es podrà dur a terme sempre que no hi haja canvi del currículum per la legislació vigent. A més a més, en ocasions s'ha organitzat un **mercat de llibres** de text i/o de lectura, material escolar, etc. perquè l'alumnat pugui vendre i/o comprar els llibres de segona mà entre ells/elles, potenciant l'economia circular.

3. EFICÀCIA ENERGÈTICA

La disminució de la despesa energètica i, per tant, de l'empremta de carboni es seguirà aquest curs de la següent manera:

- Des del 17 d'abril del 2020, la **companyia elèctrica** que ens subministra electricitat és **Respira**. Aquesta genera electricitat en centrals de producció elèctrica que no emeten CO₂ ni residus nuclears per a la seua producció. El nostre centre té aproximadament un consum anual de 55.890 kWh amb l'estalvi de 18,63 tones de CO₂.
- S'hi realitzen accions per a reduir el consum elèctric mitjançant la col·locació de **cartelleria** per recordar que cal apagar les llums, aparells elèctrics, regletes... en les aules. Sent els/les ecodelegats/des i/o l'alumnat de l'optativa Fem un IES Sostenible els responsables de supervisar-lo. A més a més, també fan diferents accions de sensibilització com ara la celebració de "L'hora del planeta" de la WWF, l'últim dissabte de març. Aquest any serà per al 30 de març.
- Les bombetes convencionals quan es canvien perquè s'han gastat, se substitueixen per **bombetes LED**.
- La **il·luminació dels passadissos** s'ha reduït amb la disminució dels tubs encesos durant el dia i amb la reducció de fases enceses quan el dia és assolellat, ja que la llum natural és suficient.
- Respecte a la **calefacció**, s'encén únicament en dies de molt de fred i en un horari determinat (7:00-10:00 hores). Es tancaran les finestres i les portes per a reduir la despesa energètica de la calefacció i, per tant, la despesa en gasoil i l'empremta de carboni generada.
- El nostre centre, amb 17 instituts de 14 poblacions de les de Castelló, 57 de 32 pobles i ciutats de les comarques de València i 40 instituts de 25 municipis de les comarques d'Alacant, ha estat seleccionat per a la primera fase del nou **programa 'ZERO, energia de proximitat'** de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. Aquest programa consisteix en la instal·lació de panells fotovoltaics per a generar energia solar neta. Està previst que, per a inici de l'any 2024, estiga la instal·lació feta i en marxa.

4. TRACTAMENT DE RESIDUS

Els residus generats a l'IES es classifiquen segons el tipus per a procedir al seu reciclatge i/o reutilització:

- **Paper i cartró.** En totes les aules hi ha paperera blava de recollida de paper usat (proporcionades per l'Ajuntament d'Orpesa) el qual és portat pels/per les ecodelegats/ecodelegades de cada classe a consergeria al Punt Verd. També, hi ha papereres grans blaves repartides per tot l'IES proporcionades per Ecoembes i papereres blaves en el pati. Les de dins del centre són buidades per l'alumnat de l'optativa de 1r ESO i 2n ESO de Fem un IES sostenible i es diposita en els contenidors blaus municipals de l'exterior de l'IES. Des de la Regidoria de medi ambient de l'Ajuntament d'Orpesa, s'està valorant la possibilitat de ficar contenidors de reciclatge municipals dins del centre. Per altra banda, els fulls gastats només per una cara són reutilitzats a consergeria i a la sala de professorat per a fer fotocòpies per als fulls de permís d'anar al bany i com a esborranys.

En el curs 22-23 es va contractar l'empresa **Ecologic** per a la recollida de folis gastats. Aquesta empresa garanteix la confidencialitat del paper que es destrueix. Els contenidors per a la recollida de Ecologic estan en la sala de professorat, secretaria i consergeria i s'arregla una vegada al mes. D'aquesta manera es poden reciclar documents amb informació confidencial com examens, treballs, etc.

- **Plàstic**, envasos i paper d'alumini. Hi ha papereres grans grogues repartides per tot l'IES proporcionades per Ecoembes i papereres grogues en el pati on es dipositen els residus plàstics, envasos i paper d'alumini. Les de dins del centre són buidades per l'alumnat de l'optativa de 1r ESO i 2n ESO de l'optativa Fem un IES sostenible i les porten als contenidors grocs municipals de l'exterior de l'IES.
- **Punt verd.** Al hall de l'IES s'ha creat un Punt verd amb diversos contenidors a més del contenidor blau i contenidor groc. Els contenidors són: un contenidor per recollir els cartutxos de tinta d'impresora que es porten al punt verd de l'Ajuntament d'Orpesa; un contenidor per als taps de plàstic per al projecte "Tapones para una nueva vida" de la Fundación SEUR; un contenidor per als mòbils i tauletes velles i/o trencades del projecte "Mobilitza't per la selva" de la Fundació Jane Goodall; un contenidor per a material escolar gastat (bolis, retoladors, fluorescents, marcadors, portamines i correctors de cinta, boli i líquid (típex) en col·laboració amb la fundació AEFEF i l'empresa BIC; i per últim, un contenidor per als residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE), CDs i residus similars que es porten al punt verd de l'Ajuntament d'Orpesa. Per altra, es renovarà la decoració del Punt Verd per part de l'alumnat 1r ESO i 2n ESO de l'optativa Fem un IES sostenible durant el curs 23-24.

- **Taps de plàstic.** A banda de recollir-los, com s'ha comentat en el punt anterior, per al projecte "Taponés para una nueva vida" de la Fundació SEUR, aquest curs es demanarà col·laboració a l'Ajuntament d'Orpesa per recollir els taps per a fer mobiliari reciclat amb l'empresa CMPlastik.

5. MOBILITAT SOSTENIBLE

El nostre IES junt amb el CEIP La Mediterrània, el CEIP Dean Martí i l'Ajuntament d'Orpesa formen part del projecte STARS de mobilitat segura i sostenible de la DGT, dins del qual els tres centres hem obtingut la condecoració de bronze al curs 21-22 per les activitats dutes a terme. Dins d'aquest projecte es duen a terme les següents activitats:

- **Setmana europea de la mobilitat sostenible.** Del 16 al 22 de setembre se celebra aquesta setmana, en la qual la Regidoria d'Urbanisme i la Regidoria de Medi Ambient organitza amb la DGT activitats al voltant de la mobilitat.
<https://mobilityweek.eu/home/>
 - Tallers mobilitat sostenible i saludable. Regidoria de Medi Ambient i de la Regidoria d'Urbanisme amb empresa Patagonia en la carpa municipal al costat Parc del Castell, per a l'alumnat de 1er ESO i l'alumnat de l'optativa Fem un IES Sostenible.
 - Cartelleria, difusió d'informació a l'alumnat del centre per part de l'alumnat de l'optativa Fem un IES Sostenible.
 - Xerrada mobilitat sostenible i saludable DGT (Israel Simó responsable d'educació viària de la DGT Castelló) amb possibilitat taller pràctic de patinet elèctric i/o bicicleta en el pati del centre, per a l'alumnat de 3ESO i 1FPB.
- **Camins segurs Orpesa.** Presentació del projecte que es desenvoluparà durant el curs 23-24. Des de les regidories de Medi Ambient i d'Urbanisme i l'IES Torre del Rei amb la Policia Local d'Orpesa i la DGT de Castelló s'han dissenyat diversos camins segurs per anar a l'IES i a les dues escoles. Aquests camins es posaran en marxa a durant el curs 2023-2024 amb propostes i aprovació pels Consells Escolars dels tres centres.
- L'alumnat de l'optativa de 1r ESO i 2n ESO de l'optativa Fem un IES sostenible formen el grup **d'ambaixadores/ambaixadors STARS**, les/els quals porten a cap una campanya amb cartelleria i vídeos amb l'objectiu de fomentar els desplaçaments a peu o amb bicicleta/patinet per anar a l'institut.
- Per determinar la qualitat de l'aire que respirem a l'IES Torre del Rei es va posar en marxa fa dos cursos el **Projecte Véolo**. Aquest projecte costa d'un sensor que capta les partícules PM 2,5 de l'aire i d'un altre sensor que compta el nombre de vehicles a motor i les bicicletes que passen pel carrer principal de l'IES (C/Vicente Blasco Ibáñez). Amb aquestes dades l'alumnat pot estudiar matemàticament la qualitat de l'aire que respirem al nostre centre. Està previst retomar aquest projecte durant el curs 2023-2024 amb la col·laboració de l'AMPA.

- **3 de juny Dia mundial de la bicicleta.** Aquest dia es duen a terme activitats per potenciar el seu ús entre l'alumnat de 3er ESO amb la col·laboració de la Regidoria de medi ambient de l'Ajuntament d'Orpesa.
- S'ha proposat a la Regidoria de Medi Ambient, a petició de l'alumnat, l'ampliació i augment de la seguretat dels **aparcabicicletes i aparcapatinets** del carrer Vicente Blasco Ibáñez enfront del nostre centre.
- **Enquestes mobilitat segura i sostenible.** A principi i a final de curs, la Coordinadora de Sostenibilitat plantejarà una enquesta al claustre, sobre mobilitat segura i sostenible, i una altra per a consultar si faran alguna activitat en les seues assignatures que tracte sobre educació vial i/o mobilitat segura i sostenible. D'altra banda l'alumnat de l'optativa Fem un IES Sostenible realitzarà les enquestes proposades per la DGT dins del projecte STARS.

6. NATURALITZACIÓ DEL CENTRE EDUCATIU

Una de les millores que s'han produït al pati de l'IES ha sigut la naturalització d'aquest amb diverses activitats que continuen aquest curs 2023-2024:

- **Hort escolar ecològic.** S'ha recuperat l'hort escolar de l'IES el qual es treballa en la matèria de Biologia i Geologia de 1ESO amb la col·laboració econòmica de l'AMPA i l'assessorament de l'empresa Hortus minimus.
- **Zona de plantes aromàtiques** anomenada "El jardí dels sentits" en el pati, la qual es va crear dins de l'àmbit CTEM de 1ESO durant el curs 20-21 s'intentarà renovar durant el curs 23-24.
- **31 de gener Dia de l'arbre 2023.** En la zona de bosc mediterrani del pati es renovaran les plantes mortes amb la plantació de plançons subvencionats per la Generalitat Valenciana i/o amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Orpesa dins del dia de l'arbre com a acció per a compensar l'empremta de carboni de l'IES.
- **Mobiliari exterior.** Durant aquest curs se plantejarà la adquisició de mobiliari per al pati.

7. ACTIVITATS DE CONSCIENCIACIÓ SOBRE SOSTENIBILITAT

Una de les accions més importants d'aquest Pla de sostenibilitat és el treball a l'aula per a conscienciar a l'alumnat vers la sostenibilitat. Diverses accions i activitats s'han dut a terme els últims anys, les quals es continuen, i altres de noves s'engeguen aquest curs 23-24. Una part d'elles es desenvolupen a l'aire lliure. Aquestes es detallen a continuació:

- **Projecte d'APS "Mares circulars".** La Regidoria de Turisme i la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament d'Orpesa, l'Associació Chelonia i l'alumnat de 3r d'ESO participen en una jornada de recollida de residus a la platja de la Renegà, organitzada per l'entitat municipal, Coca-Cola i Carrefour. Abans de la recollida es du a terme un taller-xerrada sobre aquest projecte i la problemàtica dels residus,

sobretot els plàstics, en els mars i oceans. Aquesta iniciativa s'emmarca dins del programa Mars Circulars, desenvolupat per Associació Chelonia, Fundació Ecomar i Associació Residuos Cero i impulsat per Coca-Cola i Carrefour. L'objectiu és recollir de les platges, fons marins i entorns aquàtics els residus existents, i, sobretot, sensibilitzar a la ciutadania sobre la importància de mantenir nets aquests espais. Gràcies a aquesta activitat, en la campanya del curs 22-23 s'han recollit 50 quilos de residus que s'han classificat i reciclat. Al curs 23-24 està programada aquesta activitat el 16 octubre. Posteriorment, l'alumnat durà a terme, amb la col·laboració dels departaments de Física i Química, Educació Física i Biologia i Geologia, un projecte final per a presentar a la primera edició del concurs "Comprometidos con nuestras playas", proposat per Carrefour, que ha de tractar sobre alguns dels següents temes:

- Reducció de la basura marina en base a l'economia circular.
- Biodiversitat marina i canvi climàtic.
- Sensibilització ciutadana al voltant de la problemàtica de la basura marina.
- **Treballs sobre ODS's.** A principi de curs, la coordinadora de sostenibilitat plantejarà al claustre un enfocament de les matèries al voltant dels ODS. Per a fer un seguiment en AULES es farà un qüestionari a inici i a final de curs per a recopilar les diferents maneres en les que s'han treballat els ODS. A més a més, en AULES també disposen d'una apartat per a penjar fotos, documents relacionats. Per a l'alumant de 3ESO es proposa toranar a fer els tallers dels ODS de Creu Roja que es van fer en el curs 22-23 i que consisteixen en diferents sessions.
 - Xarrada informativa i difusió al pati del centre amb cartellera sobre els ODS
 - Pasaparella dels ODS sobre "Persones", "Prosperitat", "Aliances" i "Pau"
 - Ginkana sobre els ODS sobre "Recursos naturals i medi ambient", "Alimentació, salut i consum", "Acció social" i "Educació, igualtat i treball".
- **Maleta Viatgera sobre Sostenibilitat de la Biblioteca Municipal d'Orpesa.** Per al foment de la lectura es prepara la Maleta Viatgera sobre Sostenibilitat proporcionada per la Biblioteca Municipal d'Orpesa. En ella es poden trobar una vintena de llibres sobre biodiversitat, canvi climàtic, medi ambient, les 3 R...Aquesta activitat estarà dirigida principalment a l'alumnat de 1er i 2n ESO.
- **26 de gener Dia Mundial de l'Educació Ambiental.** El nostre centre participa en l'acció proposada per la secció de Castelló de la Xarxa de Centres per la Sostenibilitat de la Comunitat Valenciana de la qual formen part, per commemorar aquesta data. L'alumnat de 1r ESO i 2n ESO de l'optativa Fem un IES sostenible, s'encarrega de preparar les activitats.
- **Ecoparc d'Orpesa.** L'alumnat de 1r d'ESO i 2n d'ESO de l'optativa "Fem un IES Sostenible" visiten trimestralment l'ecoparc d'Orpesa amb l'objectiu de conèixer el seu funcionament, la finalitat d'aquest i la destinació de les deixalles que allí es recullen, i portaren els residus "especials" que es produeixen al nostre centre i s'arreglen en el Punt Verd del centre.
- **L'hora del planeta.** L'alumnat de 1ESO i 2ESO de l'optativa "Fem un IES Sostenible" realitzarà campanyes per animar a la comunitat educativa a participar en L'hora del Planeta. Aquesta iniciativa va néixer en Sidney en 2007 com un gest simbòlic per a cridar l'atenció sobre el problema del canvi climàtic. Un senzill gest

que consisteix a apagar les llums d'edificis i monuments durant una hora, en concret de 20:30 a 21:30 l'últim cap de setmana de març (aquest any serà el 30 de març 2024).

- **Visita a la Planta de Gestió de Residus de Cervera.** L'alumnat de 1r d'ESO i 2n d'ESO de l'optativa "Fem un IES Sostenible" visitaran la Planta de Gestió de Residus de Cervera amb l'objectiu de conèixer el seu funcionament. Els operaris de l'ecoparc expliquen la finalitat d'aquesta i la destinació de les deixalles que allí es recullen.
- **Projecte "Véolo, l'aire que respirem al Torre del Rei".** El projecte de ciència ciutadana "Véolo" és una iniciativa d'innovació social que té per objectiu millorar la qualitat de l'aire a través de la informació, la formació i la implicació de les persones. Així en aquest projecte s'ha mesurat i senyalitzat la qualitat de l'aire al nostre centre amb el KIT de mesura VÉOLO i s'ha sensibilitzat i conscienciat a la comunitat educativa de la contaminació atmosfèrica que ens envolta. A més a més, s'ha incorporat un radar per a mesurar la intensitat del trànsit rodat que circula pel carrer del nostre centre, diferenciant el tipus de vehicle (cotxe o bicicleta) i així poder relacionar-lo amb la contaminació atmosfèrica produïda. Aquest projecte es treballa a la segona i a la tercera avaluació en alumnat de 3er i/o 4t de matemàtiques de l'optativa "Fem un IES sostenible" de 1r d'ESO i 2n d'ESO.
- **Concurs "Què fem amb el fem?".** L'alumnat de l'optativa "Fem un IES sostenible" de 1r d'ESO i 2n d'ESO participarà en el concurs escolar "Què fem amb el fem?" sobre la gestió de residus organitzat per la càtedra Reciplasa de l'UJI.
- **Eixides al medi natural i xerrades sobres aquest.** Algunes eixides programades per al curs 23-24 són les següents:
 - Caminades a la Renegà per a dur a terme diferents tipus d'activitats com la de "Mares Ciculars" comentanda anteriorment però també activitats de convivència fora de l'aula com l'eixida multidisciplinària organitzada pels departaments de Geografia i Història, Matemàtiques, Valencià, Biologia i Geologia i Educació Física. Aquestes es fan durant la primera avaluació.
 - Vista al Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana, per a dur a terme un taller denominat "Caminamos con la Agenda 2030", durant la primera avaluació.
 - Caminades del departament d'Educació Física a l'entorn natural d'Orpesa (Roca Roja, Barranc de l'Infern...) amb els grups de l'ESO i de 1r de batxillerat durant la segona avaluació.
 - Visita i xerrada al Prat de Cabanes-Torreblanca amb l'alumnat de 3r i 4t d'ESO de Biologia i Geologia durant la tercera avaluació.
- **Marcapàgines solidari de l'ONG Save the children.** L'alumnat de l'ESO, 1r de batxillerat, 1r de FPB i 2n de FPB confeccionen marcapàgines solidaris per recaptar fons per als projectes de l'ONG Save The Children en el tercer món de caràcter ecosocial des de fa dos cursos organitzat per les assignatures de Religió i de Valors Ètics.
- **Tallers de "Recicla amb els 5 sentits".** L'alumnat de 1r d'ESO, 1r de FPB, 2n de FPB i i 2ESO optativa "Fem un IES sostenible" realitzen tallers d'educació ambiental ofert per la Generalitat Valenciana dins del programa "Recicla amb els 5 sentits" a la

segona avaluació. El curs 20-21, la temàtica va ser el reciclatge i el curs 21-22 sobre el canvi climàtic amb el taller “El paligrama del canvi climàtic”. Al curs 23-24 es continuaran, si és possible, amb aquests tallers.

- **Campanya “El Guix de la vergonya”.** El dia 31 de maig és el Dia Mundial sense tabac, la secció de Castelló de la Xarxa de Centres per la Sostenibilitat de la Comunitat Valenciana organitza una campanya que pretén implicar la societat civil per a conscienciar sobre les conseqüències que sobre el medi ambient tenen les burilles en la via pública, ja que cada any es tiren 4,5 bilions de burilles en el món que acaben en la natura i cadascuna d'aquestes puntes de cigarret pot contaminar 50 litres d'aigua dolça i 10 litres d'aigua salada. L'objectiu és donar visibilitat a aquest problema amb el marcatge amb guix de les burilles que s'han trobat al voltant de l'edifici del nostre IES. Aquesta acció la realitza l'alumnat de 1r d'ESO i 2n d'ESO de l'optativa Fem un IES sostenible.
- **Projecte “El cinema també ajuda al medi ambient”.** En algunes matèries es planteja la possibilitat d'utilitzar el cinema, aprenent d'ell, per conèixer la realitat mediambiental del món actual, així com els problemes davant els quals ens trobem, analitzant els ODS. Les pel·lícules visionades es treballaran mitjançant diferents tipus d'activitats com ara debats, qüestionaris, dibuixos, etc.
- **5 de juny dia del mundial del medi ambient.** Al voltant d'aquesta data es procurarà dur a terme algun tipus d'activitat per a promoure i donar difusió en l'alumnat sobre la importància de la cura del medi ambient. El curs 22-23 es va fer una ecocarrera de relleus a l'hora del pati on s'havien de depositar diferents tipus de residus en diferents contenidors de reciclatge.
- **Projecte Escolarts Escola canta.** *L'escola canta* és un dels quatre projectes englobats dintre d'*Escolarts*, impulsats per la Direcció General d'Innovació i Inclusió Educativa en què conflueixen els objectius comunicatius i els de l'expressió artística. És un projecte educatiu lligat a la dinamització del plurilingüisme, en els centres educatius i al desenvolupament de l'expressió artística musical i escènica, que consisteix en el treball didàctic i planificat d'una composició musical creada expressament per un músic contractat per la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport. El nostre centre participa amb alumnat de 1ESO voluntari qui farà la part teatralitzada de la cantata amb la coordinació del departament de valencià. El tema de la l'Escola Canta 2024 és *Els Súper ODS: Aventura 2030*, per tant, versarà sobre sostenibilitat, en concret, els ODS i l'Agenda 2030.

8. COMISSIÓ AMBIENTAL

El nostre Pla de Sostenibilitat requereix de la implicació i representació de diferents membres de la comunitat educativa, per això s'estableix el següent:

- El **comité ambiental** del centre es constitueix a inici de curs i està format almenys per: un representant de l'equip directiu, un/a coordinador/ra de sostenibilitat del

centre, un representant de les famílies i un membre de l'equip docent. El comitè ambiental es reuneix una vegada al trimestre, i/o segons necessitats, per a treballar en el Pla de sostenibilitat i les accions que es duen a terme en ell. En aquestes reunions, també és interessant si escau, la presència d'algun/a representant de l'Ajuntament d'Orpesa en qüestions de Medi Ambient i/o Educació.

- El **ecodelegats/des** són representants de cada grup classe que s'encarrega de diferents tasques, en relació a la sostenibilitat, en el nostre centre. A inici de curs, en les tutories s'explica la importància i les funcions que tenen els ecodelegats/des en el nostre centre (Annex 2) i es fa la elecció del ecodelegat/da de cada grup. Una vegada al mes, o segons necessitats, es reuneixen els ecodelegats i/o ecodelegades amb la coordinadora de sostenibilitat a l'hora del pati per a tractar assumptes d'interès, dubtes, suggeriments i/o per a dur a terme alguna iniciativa.
- L'alumnat de 1r ESO i 2n ESO de l'**optativa Fem un IES sostenible** actualitza la informació de les accions dutes a terme en el Tauler Verd del hall d'entrada a l'IES i realitza diferents campanyes d'informació i/o sensibilització en matèria de sostenibilitat per a l'alumnat del centre.
- El nostre IES forma part de la **Xarxa de Centres per la Sostenibilitat de la Comunitat Valenciana** i, per tant, de la xarxa estatal ESenRED (Escuelas hacia la Sostenibilidad en Red). La coordinadora en sostenibilitat del nostre centre, es reuneix un cop al mes amb la resta de centres que formen part de la Xarxa de Centres per la Sostenibilitat de la Comunitat Valenciana de la secció de Castelló per tractar diversos temes (accions conjuntes, materials didàctics...). La informació més rellevant d'aquestes trobades es transmet a la resta del claustre a través d'AULES i a l'alumnat a través dels Ecodelegats/des.

El nostre IES participa anualment en la Trobada d'Intercanvi d'Experiències en Educació Ambiental organitzada per la Xarxa de Centres per la Sostenibilitat de la Comunitat Valenciana secció Castelló. En aquest encontre participen com a ponents l'alumnat de 1r ESO i 2n ESO de l'optativa Fem un IES sostenible.

9. INDICADORS D'ÈXIT

Per tal de fer un seguiment i/o conèixer el grau d'implicació de l'equip docent en el Pla de Sostenibilitat del centre i promoure en el seu treball diari una conscienciació amb l'Agenda 2030 i els ODS, a inici i final el curs 22-23, es confeccionarà un Formulari de Google que contestarà el professorat de l'IES amb les següents qüestions:

INICI DE CURS:

Enquesta de activitats relacionades amb la sostenibilitat:

- Departament
- Curs
- Assignatura
- ODS a treballar
- Títol i breu descripció de l'activitat

- Formació sobre sostenibilitat

Enquesta sobre mobilitat sostenible:

- Principal medi de transport
- Activitats en las que s'inclou la mobilitat segura i sostenible en l'aula
- Interés en participar en activitats organitzades en el centre sobre mobilitat segura i sostenible

FINAL DE CURS:

Enquesta de activitats relacionades amb la sostenibilitat:

- Departament
- Curs
- S'han pogut desenvolupar totes les activitats programades a inici de curs relacionades amb els ODS?
- S'ha desenvolupat alguna altra activitat que no estava programada a inici de curs relacionades amb els ODS?
- Explica breument les noves activitats no programades inicialment i el ODS amb el/els que se relaciona
- Propostes de millora del Pla de Sostenibilitat

10. PROPOSTES DE MILLORA CURS 2023-2024

- Aquest curs es proposa la col·locació d'una **televisió al hall** del centre, que informe d'accions que se fan durant el curs i fer així difusió. Es demanarà col·laboració a l'AMPA.
- Fer alguna **ecoauditoria**. La coordinadora de sostenibilitat s'informarà de com i amb qui poder durla a terme.
- Millorar el punt 9 d'**indicadors d'èxit**, per tal d'incloure diferents aspectes relacionats amb tots els punts del Pla de Sostenibilitat. S'analitzarà i plantejarà en el comitè ambiental.
- Millorar la **recollida de matèria orgànica** per tal de utilitzar-la en la compostera. L'alumant de l'optativa Fem un IES Sostenible prepararà cartelleria i els ecodelegats faran difusió.
- Es planteja començar un nou projecte per a desenvolupar a llarg termini: "**European Blue School**". Els objectius d'aquest projecte són els següents:
 - Internacionalització de l'alumnat en la Unió Europea.
 - Desenvolupar una sensibilització a la protecció del medi marí.
 - Augmentar el coneixement de l'alumnat del ecosistema marí.
 - Aprofitar els recursos naturals que tenim a prop del nostre centre.
 - Transmetre la problemàtica dels microplàstics en el medi marí.

Per a desenvolupar aquest projecte s'haurà de dur a terme **formació del professorat**, així com campanyes d'informació i difusió a tot el claustre per aconseguir la seua implicació independentment de la matèria que treballen. A més a més, s'haurà d'incorporar al centre la

col·laboració amb diferents **entitats** com Erasmus Maris, Azul Marino, Fundació Oceanogràfic, Fisabio i altres que puguen resultar d'interès.

Aquest projecte permetrà treballar diferents ODS com:

- ODS 3: Salut i benestar
- ODS 4: Educació de qualitat
- ODS 5: Igualtat de gènere
- ODS 6: Aigua neta i sanejament
- ODS 13: Acció pel clima
- ODS 14: Vida submarina
- ODS 15: Vida d'ecosistemes terrestres

El comitè ambiental decidirà si interessa iniciar aquest projecte durant el curs 23-24.

ANNEX 1: Decàleg bones pràctiques en sostenibilitat

Per tal de garantir una correcta gestió ambiental en el centre, es demana a tot el professorat seguir les següents indicacions:

SOSTENIBILITAT DE RECURSOS

1. AULES DOCENT: Fer servir aquesta plataforma, en la mesura que siga possible, per a reduir el consum de paper.
2. Utilitzar PAPER RECICLAT per a qualsevol document del centre.
3. Utilitzar AMPOLLES REUTILITZABLES. Es poden emplenar en la font d'aigua filtrada.
4. ESMORZAR SALUDABLES I SOSTENIBLES. En la mesura que siga possible, el professorat que porte esmorzar al centre hauria de procurar que siguen el més saludables possibles i que generen la menor quantitat de residus (exemple: porta entrepanys).

EFICÀCIA ENERGÈTICA

5. APAGAR LLUMS, ORDINADORS i PROJECTOR a final de la jornada.
6. Revisar que s'apaguen les llums si l'aula es queda buida a la següent sessió (exemple: hora de pati).
7. TRIAR LES LLUMS que són realment necessàries per a impartir la classe.
8. TANCAR FINESTRES si està la calefacció encesa i obrir només per a ventilar.
9. TRACTAMENT DE RESIDUS
10. PAPER: buidar en els contenidors blaus. SENSE grapes, clips, cuçets i/o fundes de plàstic.
11. Cada departament s'encarregarà de la correcta gestió dels llibres que no serveixen.
12. En els contenidors blancs i verds de l'empresa ECOLÒGIC només es dipositaran fulls (no cartolines, cartons o papers de colors). No és necessari llevar les grapes, clips o triturar els documents amb informació confidencial.
13. PLÀSTICS, ENVASOS I PAPER D'ALUMINI: buidar en els contenidors grocs.

14. VIDRES: buidar al contenidors verd. SENSE taps de metall, suro, plàstic, etc.
15. RESIDUS ESPECÍFICS de laboratori, tecnologia, plàstica, etc. emmagatzemar en recipients per a la recollida per centres de gestió autoritzats.
16. GOTS PAPER BRUTS DE CAFÉ i de paletes de pasta de panís biodegradable NO buida en contenidor blau. S'ha de buidar en contenidor residus orgànics.
17. Portar al PUNT VERD del centre els diferents residus que es poden recollir: piles, taps de plàstic, material escolar, mòvils, RAEES, CD's, etc.
1. REUTILITZACIÓ PAPER: en la sala de professorat hi ha una safata per a deixar o utilitzar paper escrit per una sola cara.

ANNEX 2: Elecció ecodelegats/des

ACTA ELECCIÓ ECODELEGAT / ECODELEGADA

Curs i grup: _____

Candidatures:

1: _____ 3: _____ 5: _____
2: _____ 4: _____ 6: _____

Resultats de la votació

Nombre d'alumnat present a la votació: _____

Nombre de vots: _____

Nom _____ Vots: _____

Nom _____ Vots: _____

Nom _____ Vots: _____

Nom _____ Vots: _____

Nom _____ Vots: _____

Nom _____ Vots: _____

D'acord amb els resultats anteriors, es declaren representants de la classe:

Ecodelegat/da: _____

Ecosotsdelegat/da: _____

Observacions

Signatura del tutor/a

Orpesa, _____ de/ d' _____ de _____

GUIA PEL PROCÉS ELECCIÓ

1. Presentació candidatures voluntàries. Es pot demanar a cada alumne o alumna que explique els motius pels quals vol ser ecoelegat o ecoelegada.

2. Ha d'haver-hi almenys un o una representant per cada aula. Si no hi ha cap persona voluntària es farà per sorteig.
3. Si hi ha només un/a candidat/a, s'elegirà directament com a ecodelegat/da.
4. Si hi ha dos candidats/des, es triarà a un/a d'ells/elles com a ecodelegat/da i com a subdelegat/da. Aquesta tria es pot fer a sorteig o es pot votar a qui elegir (criteri del tutor/a).
5. Seria desitjable que el/la ecodelegat/da no fora la mateixa persona que el delegat/da d'aula.
6. Finalment, i per complir amb la paritat, es triarà la primera persona més votada i la segona, sempre i quan no siga del mateix sexe que la primera. Per exemple, si la primera persona és xica i la segona també, caldrà elegir al primer de la llista que siga xic (aquesta norma no s'aplicarà si la diferència de vots rebuts és més de cinc). Passarà el mateix a l'inrevés.
7. Quan es tinga la tria feta, el tutor/a ha d'informar al coordinador/a de Sostenibilitat del centre.

FUNCIONS ECODELEGADA/ECODELEGAT

- A l'hora de tutoria, buidar papereres de reciclatge de paper de l'aula al contenidor blau destinat per als ecodelegats/des (al costat dels banys).
- A l'hora de tutoria, informar a la classe dels acords i/o projectes que es duran a terme sobre temes de sostenibilitat a l'IES.
- Vetllar perquè es recicla correctament i es fa un ús correcte de les llums a l'aula.
- Assistir a les reunions del Consell Ambiental, , a l'hora del pati, una vegada al mes o quan el/la Coordinador/a de Sostenibilitat del centre ho comuniqui.